

1 9 1 9

SUOMEN ASIANAJAJAT
FINLANDS ADVOKATER

Författningar och anvisningar om advokatverksamhet

B 25 Rekommendation om öppenhetsregistret

Godkänd av styrelsen 17.11.2023.

B 25 Rekommendation om öppenhetsregistret

Lagen om öppenhetsregistret (430/2023) träder i kraft 1.1.2024.

Utgångspunkten i advokatverksamhet är advokathemligheten. Advokaterna är skyldiga att se till att advokathemligheten förverkligas. Lagen om öppenhetsregistret skapar ett undantag från advokathemligheten genom att skapa en anmälningsskyldighet för advokatbyrån.

Syftet med lagen är att öka öppenheten i beslutsfattandet. För att uppnå detta mål finns det ett öppenhetsregister. I lagen föreskrivs om långsiktig och planmässig påverkan som riktar sig mot beslutsfattande och om sådan anknytande rådgivning som bedrivs som näringsverksamhet som grundar sig på ett anmälningsskyldigt förfarande.

Föremål för den påverkanskommunikation som avses i lagen specificeras i 2 §. Innehållet i registreringsanmälan anges i detalj i 6 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen. Innehållet i verksamhetsanmälan anges i detalj i 8 §.

Enligt lagen är anmälningsskyldiga inte advokater, rättegångsbiträden med tillstånd och offentliga rättsbiträden i fråga om juridiska råd till sina klienter, när det är fråga om skötsel av uppgifter som avses i 17 kap. 13 § i rättegångsbalken eller uppgifter som inbegriper behandling av uppgifter som avses i 5 c § i lagen om advokater (496/1958) eller 8 § 1 mom. 4 punkten i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011).¹

Advokater, rättegångsbiträden med tillstånd och offentliga rättsbiträden ska dock göra en registreringsanmälan till öppenhetsregistret och trots sekretessbestämmelserna lämna de uppgifter som avses i 8 § 3 mom., om de för klientens räkning utövar sådan påverkanskommunikation eller ger klienten sådan rådgivning om påverkanskommunikation som inte gäller fastställande av klientens rättsliga ställning, bistående av klienten i ett förvaltningsärende, rådgivning om tillämpningen av en rättsbestämmelse eller annan juridisk rådgivning i anslutning till klientens verksamhet.²

Eftersom anmälningsskyldiga enligt 3 § 1 mom. är juridiska personer eller enskilda näringsidkare, gäller skyldigheterna enligt lagen advokatbyrån inte en enskild advokat. Detta bör beaktas också i fråga om begränsningarna.

Begränsningar i registreringsanmälningsskyldigheten

Enskilda näringsidkare som inte bedriver påverkanskommunikation eller rådgivning om påverkanskommunikation på heltid är inte anmälningsskyldiga.³ Registreringsskyldigheten kommer alltså sällan i fråga i fråga om en advokat som verkar under firma.

¹ Lagen om öppenhetsregister 3 § 2 mom. 8 punkten.

² Lagen om öppenhetsregister 3 § 3 mom.

³ Lagen om öppenhetsregister 3 § 2 mom. 1 punkten.

Med tanke på advokatbyrån är de mest betydande begränsningarna i registreringsanmälningsskyldigheten följande situationer. En advokatbyrå är inte skyldig att göra anmälan, om personalen bedriver följande typ av verksamhet:

- påverkanskommunikation som bedrivs under ett kalenderår, där kommunikationen omfattar sammanlagt högst fem enskilda kontakter till ett eller flera föremål för påverkanskommunikation (småskalig påverkanskommunikation); en enskild kontakt kan rikta sig till ett eller flera föremål för påverkanskommunikation,⁴
- sedvanliga kontakter med myndigheter⁵
- deltagande i arbetsgrupper som tillsatts av en myndighet, i lagstadgade arbetsgrupper, i delegationer eller motsvarande för en offentlig uppgift tillsatta organ med många medlemmar samt i sådana samråd som ordnas av riksdagen eller ministerier där deltagandet dokumenteras,⁶
- rådgivning inom påverkanskommunikation som tillhandahålls i 3 § 2 mom. 1–7 punkten avsedda aktörer.⁷

I dessa och andra situationer som avses i 4 § 2 mom. har advokatbyrån ingen skyldighet att göra registreringsanmälan.

Uppdrag som ska anmälas

Advokatbyråerna ska bedöma om de är anmälningsskyldiga och om så är fallet, för vilka åtgärder.

Det väsentliga är att bedöma för vilka av dess åtgärder advokatbyrån är anmälningsskyldig:

- påverkanskommunikation är kontakt som för egen räkning hålls med ett föremål för påverkanskommunikation
- rådgivning inom påverkanskommunikation är åter
 - antingen de kontakter som beskrivs ovan för kundens räkning, eller
 - stöd som ges till kunden i denna kontakt

Kontakter kan vara ett möte, telefonsamtal, e-postmeddelanden eller något annat därmed jämförbart sätt. Begreppet kontakt ges en vid tolkning, och kontakternas riktning har ingen betydelse.

⁴ Lagen om öppenhetsregister 4 § 1 mom. 1 punkten.

⁵ Lagen om öppenhetsregister 4 § 1 mom. 2 punkten.

⁶ Lagen om öppenhetsregister 4 § 1 mom. 4 punkten.

⁷ Lagen om öppenhetsregister 4 § 1 mom. 10 punkten.

Till exempel olika förvaltnings- och förvaltningsbesvärshandlingarna kan också vara förenade med kontakter med sådana föremål för påverkanskommunikation som avses i lagen. Till den del kontakterna är en del av biträdande i en rättegång eller ett förvaltningsärende behöver de inte anmälas (sedvanlig kontakt med myndighet). Om det däremot är fråga om andra kontakter som stöder främjande av klientens ärende, ska detta anmälas.

Anmälningsskyldigheten omfattar också rådgivning och stöd som ges i kontakter med en klient. Ett exempel på detta är ett uppdrag där man för klienten klargör med vilka argument det lönar sig att påverka den lagändring som bereds eller hur man kan kommentera ett utkast till regeringsproposition. Eftersom kontakternas riktning inte har någon betydelse, har det inte heller någon betydelse att ministeriet ursprungligen hade begärt ett utlåtande av klienten.

Rekommendationer

Anmälningsskyldigheten enligt lagen om öppenhetsregister är ett undantag från sekretessplikten enligt lagen om advokater och god advokatsed. Advokaten ska informera klienten om den anmälningsskyldighet som gäller advokatbyrån när advokatbyrån tar emot ett uppdrag som innefattar påverkanskommunikation eller rådgivning om påverkanskommunikation.

Advokater och advokatbyråer ska ordna sin verksamhet så att de kan fullgöra sin anmälningsskyldighet utan att konfidentialiteten i den övriga verksamheten äventyras. Advokatbyrån ska kunna följa upp om gränsen för fem årliga kontakter överskrids. Advokatbyrån ska kunna uppge föremålen för påverkanskommunikation och omsättningen i euro för uppdrag som hänför sig till rådgivning om påverkanskommunikation samt övriga uppgifter som förutsätts i lagen.

För att verksamheten ska kunna ordnas på behörigt sätt förutsätts i regel att det för påverkanskommunikationen och rådgivningen om påverkanskommunikation öppnas egna uppdrag eller görs någon annan motsvarande åtskillnad. När ett uppdrag utvecklas så att det är förenat med påverkanskommunikation eller rådgivning om påverkanskommunikation, bör dessa få ett eget uppdrag eller någon annan motsvarande åtskillnad göras. När uppdraget utvecklas på detta sätt ska också klienten informeras om advokatbyråns anmälningsskyldighet.

Beroende på advokatbyråns storlek och verksamhetens art kan en ändamålsenlig organisering av verksamheten också förutsätta andra åtgärder, såsom utbildning av personalen eller inrättande av ett separat register över påverkanskommunikation.

Denna rekommendation om öppenhetsregistret har beretts i samarbete mellan Finlands Advokatförbunds (numera Finlands Advokater) etiska utskott och advokatsamfundets byrå. Advokatsamfundets styrelse har godkänt rekommendationen vid sitt möte 17.11.2023.